

Allemansrätten på Åland

I Norden har vi sedan urminnes tider haft rätt att röra oss fritt i skog, mark och över vatten. Du får dock inte beträda odlingar och tomtmark. Denna rätt kallas allemansrätt och är en förmån och möjlighet som vi alla bör värna om. Grundregeln lyder: *du får inte störa och inte förstöra*. Det betyder att du har ett personligt ansvar för det du gör. För husbehov får du plocka vilda blommor, svamp och bär. Du skall visa hänsyn till naturen och till markägaren vars mark du rör dig på och du ska använda ditt goda omdöme.

Åland har valt att begränsa allemansrätten lite mer än i Sverige och i övriga Finland. Det beror främst på att vi har många besökare i förhållande till vår areal och antalet lokalinvanare. Våra marker är särskilt ömtåliga för slitage och vi är måna om vår egen befolknings livsvillkor och utkomstmöjligheter. Som besökare till Åland är det bra att veta att ålänningens tröskel för vad som upplevs som störande är lägre än på andra platser, och vad som anses vara ”lämpligt avstånd” till bebyggelse är längre.

- Du får färdas fritt till fots i naturen, men vi rekommenderar att du följer stigar och vägar. Det är inte tillåtet att gå över privata tomter och bryggor. Var försiktigt så att du inte skadar stängsel, växter eller gröda. Går du igenom en grind så stäng den efter dig igen.
- Med hänsyn till häckande sjöfågel och andra vilda djur är det förbjudet att låta hundar gå lösa. Av samma orsak råder det landstigningsförbud på vissa holmar under häckningstid.
- Du får tillfälligt slå dig ner för att rasta. Rätt att övernatta på någon annans mark ingår däremot inte i allemansrätten utan kräver ägarens tillstånd. För övernattningsrekommenderar vi istället våra campingplatser, stugbyar och gästhamnar.
- Du får plocka svamp, bär och blommor för husbehov, men dock inte växter som enligt lag är fridlysta, som till exempel orkidéer.
- Öppen eld får enligt åländsk lag inte uppgöras i markerna utan markägarens tillstånd. Ålands bergsskogar är ytterst eldfångda, och eld kan förstöra berghällar för all framtid. Det är viktigt att cigaretter fimpas ordentligt och att man även i övrigt är försiktig med sådant som kan orsaka att elden blossar upp.
- Du får simma, ro, paddla och köra motorbåt på annans vatten. Så långt som möjligt bör utprickade sjöleder användas, i första hand för att risken att gå på grund är stor utanför lederna. Då man färdas utanför de utprickade sjölederna – i lokalbefolkningens fiskevatten – bör man även vara extra försiktig så att man inte skadar utlagda fiskeredskap. Visa också alltid respekt för simmande fågelkullar genom att väja och sakta ner farten.
- Fisket på Åland regleras av landskapslagen om fiske. Därtill skall fiskande iaktta de särskilda bestämmelser som gäller inom det aktuella fiskekortsområdet. För att få fiska skall du först köpa ett fiskekort för de vatten där du tänker hålla till.
- Motorfordon är hänvisade till vägnätet och får inte föras in i terrängen.
- För dykning med luftagregat krävs särskilt tillstånd från landskapsregeringens museibyrå.
- Hjälp oss att hålla naturen ren! Det som du har fört med dig ut i naturen ska du också ta med dig tillbaka igen. Det är förbjudet att släppa ut avloppsvatten från båtar i havet.

Allmänna råd

Naturen har sina egna ljud; fågelsång, vindens sus i trädkronorna och vågornas brus. Många människor vistas i naturen just för att njuta av detta. Du får själv ut mera av din vistelse om du också lyssnar till naturens ljud.

Vandring

Vandring i den åländska naturen ger dig snabbt växlande naturscener, fin kontakt med vår särpräglade flora och kanske möten med älg, rådjur och hare. Åland har flera fina vandringsleder av olika längd och svårighetsgrad. Mer information om dessa fås från Ålands TuristFörbund.

Båtturism

Runt Åland finns flera fint anlagda gästhamnar som erbjuder olika sorts service. Bland annat kan de ta hand om avfall och tömma latrin. Det är i lag förbjudet att släppa ut avloppsvatten i havet från småbåtar. Vi rekommenderar att gästhamnarna används som natthamn. Att använda naturhamnar för tillfällig uppankring och som nödhamn går bra. De flesta bryggorna på Åland är privata och inte tillåtna att använda.

Bilturism

Åland har ungefär 900 km allmänna vägar. Alla större vägar sammanbinds av broar eller färjor och även i skärgården är vägnätet tätt. Denna vägtäthet gör Åland till ett paradiset för bil- och MC-turism. Därtill har Åland ett nät av privata vägar, byggda av markägarna för deras egna behov. Dessa vägar får användas med försiktighet, men husuppfarter får inte användas som vändplan.

Tält, husvagn, husbil

Vi ber dig som tältar eller reser med husvagn eller husbil att använda våra campingplatser för övernattnig. På åländska turistkartor finns alla allmänna campingplatser utmärkta. De är officiellt klassificerade och erbjuder olika former av service. Utmärkande för alla åländska campingplatser är att avgifter tas per dygn per person, tält, bil och husvagn och inte för använd yta. Om du inte hittar någon lämplig campingplats så ber vi dig fråga i någon gård om du får tillstånd och plats för övernattnig. Att slå upp ett tält eller övernatta i husbil eller husvagn utan tillstånd är förbjudet.

Cykling

Att cykla på Åland är populärt. De cykelpaket som resebyråerna säljer har en livlig efterfrågan. Åland är genomkorsat av små och stora vägar. Vi rekommenderar att de mindre vägarna används av cyklister eftersom de åländska huvudvägarna är tungt belastade med biltrafik.

Paddling

Under senare år har paddling i den åländska arkipelagen blivit allt populärare. Landskapet är genomskuret av djupa stråtar, vikar, sund och naturkanaler. En särskild paddlingskarta har tagits fram av Ålands TuristFörbund. Kartan har även information om servicepunkter som lätt kan nås av paddlare samt var man kan gå iland under sina utflykter.

Fiske

Spinnfiske ingår inte i allemansrätten. För att få fiska skall du först köpa ett fiskekort för de vatten där du tänker hålla till. Fiskekortet säljs av fiskelagen och via jakt- och fiskebutikerna i Mariehamn. Du behöver däremot inte betala någon skild fiskevårdsavgift. Därtill skall fiskande iaktta de särskilda bestämmelser som gäller inom det aktuella fiskekortsområdet.

Under tiden från den 15 april till och med 15 juni är det förbjudet att fiska från stranden med spinnspö eller med drag. Förbudet är avsett att skydda häckande sjöfågel.

På Åland gäller följande minimimått; lax 60 cm, öring 50 cm, gädda 42 cm, gös 37 cm, braxen 42 cm och sik 35 cm. Längden mäts från fiskens käkspets till yttersta änden av stjärtfenan.

Vill du veta mer om fridlysta växter och skyddad natur på Åland besök landskapsregeringens hemsida.